

Светском конгресу библиотекарства и информатике, односно 69. Конференцији Интернационалне федерације библиотечких асоцијација одржаном у Берлину од 1. до 9. августа 2003. присуствовало је преко 4.500 учесника из 131 земље. Тему конгреса "Библиотека као место приступа медијима, информацији и култури", односно библиотека као портал, симболизовала је стилизована Бранденбуршка капија, подсећајући на улогу библиотека свих врста као капија које воде до информација, знања и културе. Било је 486 говорника, 159 излагача на преко 2.500 m², 234 састанка, 35 радионица, 78 постера, 191 изложених радова (160 на енглеском, 15 на немачком, 13 на француском, 8 на шпанском и 1 на руском језику). Највише је било присутних библиотекара из Немачке - 972, затим САД - 495, Велике Британије - 227, Холандије - 170, Кине - 151, Француске - 148, а из Србије је присуствовало 18 учесника.

Главне теме су биле утицај медија, посебно електронских, на нашу професију, изазови у изградњи стратешких савеза како би се задовољиле информационе потребе корисника, са нагласком на промени парадигме у управљању знањем и потреби заштите културних вредности у свету који се мења. Тема која је усвојена као најважнија за будућност на предлог нове председнице Кау Расерока из Боцуане је "Библиотеке за доживотну писменост".

Усвојене су три измене статута и више резолуција. Резолуција о Светском самиту за информатичко друштво се односи на напоре које IFLA улаже да библиотеке буду адекватно представљене на том самиту и у његовим документима, са захтевом да све библиотекарске асоцијације и институције ургирају да библиотеке буду схваћене као глобално јавно добро. Захтевано је да представници влада на самиту говоре о јазу између информационо богатих и информационо сиромашних, промовишу библиотечке програме за образовање корисника у библиотекама, елиминишу наплаћивање основних библиотечких услуга, помогну у развоју локалних електронских информација и обезбеде приступ интернету.

Друга резолуција се односила на потребу да се поштује члан 19. Универзалне декларације о људским правима и да се библиотечке асоцијације боре против законских прописа као што је "Patriot Act" у САД који угрожава приватност корисника библиотека.

Трећа резолуција се односила на библиотеке у Ираку и потребу да све земље ратификују UNESCO-ву Хашку конвенцију 1954. о заштити културних добара у случају оружаног сукоба, помогну обнову Ирачких библиотека и ангажују се на спречавању трговине илегално набављеним културним добрима. Четврта резолуција се односила на информационе потребе жена са аспекта приоритета IFLA-е у промовисању писмености, читања, доживотног учења и неограниченог приступа информацијама.

Немачко библиотекарско друштво објавило је публикацију на енглеском и немачком језику "Капије до прошлости и будућности - библиотеке у Немачкој", која приказује историју библиотека у Немачкој и визију библиотека у 2015. години. На конгресу је промовисан и општенемачки онлајн истраживачки портал који је свечано крштен "Vascoda" по истраживачу новог света Васку да Гама. Током конгреса све библиотеке у Берлину отвориле су своја врата за учеснике конгреса.

Congress, 69th IFLA General Conference and Council which took place in Berlin 1-9 August 2003 was attended by 4,500 participants from 131 countries. Congress moto "Access Point Library: Media -Information - Culture" was symbolized with stylized Brandenburg gate, reminding on the role of all kind of libraries as gates leading to information, knowledge and culture. There were 486 speakers, 159 exhibitors on more than 2,500 m², 234 meetings, 35 workshops, 78 posters and 191 lectures (160 in English, 15 in German, 13 in French, 8 in Spanish and 1 in Russian language). The most of librarians were from Germany - 972, than from USA - 495, Great Britain - 227, Holland - 170, China - 151, France - 148 and from Serbia there were 18 participants.

Main subjects were influence of media, especially electronic, on our profession, challenges in building strategic associations to fulfill the users information needs, emphasizing the change of paradygma in knowledge management and necessity for protection of cultural values in the changing world. The subject that is accepted as the most important for the future on the suggestion of the new president of IFLA, Mrs. Kay Raseroka from Bocuana is "Libraries for life-long literacy".

The conference adopted three changes of statute and a few resolutions. Resolution about World Summit for Information Society is related to the efforts IFLA is making for libraries to be represented on that summit and its documents, with the request that all library associations and institutions urge for libraries to be perceived as global public good, that their official government representatives speak about the gap between information rich and information poor and promote library programs for user education in libraries and eliminate payment for basic library services, help in development of local electronic information and provide access to internet.

The next resolution was relating the necessity to respect Article 19 of the Universal declaration of human rights and to fight against legal acts as is "Patriot act" in USA which endangers the privacy of library users.

Next resolution was concerning libraries in Iraque and the necessity that all countries ratify the UNESCO Hague Convention 1954 about protection of cultural goods in cases of wars, help the renewal of libraries in Iraque and work on prohibition of trade with illegally acquired cultural goods.

Next resolution was about information needs of women from the aspect of IFLA-s priorities in promotion of literacy, reading, life-long learning and unrestricted access to information.

The library, port of access.

German library association published on English and German language a book "Gates to the past and future - libraries in Germany", which shows the history of libraries and the vision of libraries in year 2015. A brand-new pan-German online research portal was promoted on the Congress, which was solemnly christened "Vascoda" in the honor of the explorer of new world Vasco da Gama. During the congress all libraries in Berlin opened their gates for the congress participants.

The results of a research were published, showing that 48% of library associations support filtering the acces to internet for users in the libraries. 35% of those associations believe that it is necessary to protect children, 29% that the public morality, national culture or religious values should be

Објављени су резултати истраживања да 48% библиотечких асоцијација подржава постављање филтера на приступ корисника интернету у библиотекама. Од тога 35 асоцијација сматра да треба заштити децу, 29 да треба заштити јавни морал, националну културу или верске вредности а 15 сматра да треба користити филтере како би се спречиле криминалне активности и повећала национална сигурност. Став председништва IFLA-е је да улога библиотекара није да контролише доступ до информација већ да га омогући, али нажалост само 52% асоцијација се са тиме апсолутно слаже.

Извештај Жан-Мари Арноа, француског главног инспектора библиотека, који је као део тима UNESCO-а био у Ираку, дао је јасну слику нанетих штета. Он је обавестио слушаоце да је најважнија збирка рукописа сачувана у бункеру у Багдаду. Међутим у нередима су вандалаи спалили 500.000 књига и уништили полице, а многе приватне библиотеке су покрадене и драгоцене књиге се појављују на црном тржишту. У нередима су уништене и многе јавне библиотеке и архиви.

Секретар IFLA-е поднео је и извештај о утицају који је на библиотеке имао терористички напад на Њујорк 11. септембра. Он је потсетио библиотекаре да је кроз целу историју постојала напетост између библиотека и идеје отвореног приступа и политике. Само у 2003. години навршило се 70 година од нацистичког паљења књига у Берлину, 50 година од почетка Макартијеве ере у САД и 50 година од бруталног гушења радничких немира у Источном Берлину. Спаљивање књига у нацистичкој Немачкој био је знак губитка интелектуалних слобода. За време макартизма библиотекари у САД склањали су књиге које описују социјализам, плашећи се да не дођу на црне листе симпатизера комунизма.

Једна од првих реакција после 11. септембра био је захтев за контролу информација. Свет се није променио после тог датума, али смо постали свеснији снаге оних који желе да нешто ураде без икаквог обзира према другим људима. Али веома забрињавајућа чињеница је усвајање тзв. "Patriot act"-а који даје право држави да контролише све у покушају да спречи понављање оваквих напада. Посебно забрињавају покушаји да се слични законски текстови наметну и другим државама. Приметно је задржавање података о коришћењу интернет сервиса, које провајдери морају дати властима на увид ако им се траже, надгледање online саобраћаја што је адекватно прислушкивању и поновно вредновање информационог ресурса, са уклањањем садржаја који се могу односити на националну сигурност.

Овакви поступци могу довести до опасног угрожавања слобода, посебно ако се примењују у земљама без демократске традиције. Библиотеке су подложне националним законима, али морају да реагују када је интелектуална слобода њихових корисника угрожена. Нова председница IFLA-е Kay Raseroka, рекла је да је посебно забринута јер демократија која се тек рађа у земљама у развоју је под утицајем водећих земаља света, а управо оне уклањају најбитније идеале демократије. Њу то плаши јер то може бити сигнал земљама у развоју за повратак у претходно стање диктатура. Руски делегат је посебно инсистирао да се IFLA и ALA ангажују у отпору "Patriot act"-у, како се он не би проширио по свету.

protected and 15% believe that the filters should be used to prevent criminal activities and increase national security.

The position of the chair of IFLA is that the role of libraries is not to control but to provide the access to information, but unfortunately only 52% of associations absolutely agree with that.

Report by Jean-Marie Arnout, France's Inspector General of Libraries and recently part of the UNESCO Expert Mission to Iraq gave a clear picture of damages. He informed the participants that the most important collection of manuscripts is saved in a bunker in Bagdad. But in chashes vandals burned 500,000 books and destroyed the shelves and many private libraries were looted and precious books are appearing on the black market. Many public libraries and archives were destroyed in chashes.

Secretary general of IFLA gave the report about the influence of terroristic atac on New York on September 11th. He reminded librarians that through whole history existed the tension between libraries and the idea of open access and politics. Only in year 2003 there is 70 years from the nazistic burning of books in Berlin, 50 years from the beginning of McArty-s era in USA and 50 years of brutal stopping of workers demonstrations in the East Berlin. Burning of books in Nazi Germany was the sign of loosing intellectual freedoms. During the McCarthy era librarians in USA moved away the books describing socialism, beeing affraid not to get on black list of suspected communist sympathizers.

One of the first reactions after September 11th was the claim for information control. The world has not changed as a result of September 11th," Byrne asserted. " but we became more concious of the power of those who want to do something without any concern about other people and for the power of governments, and for the changing global balance.

But a very worrying fact is the addoption of the "Patriot act" which gives the state rights to control all in the attempt to prevent such attacks to happen again. It is especially worrying that there are attempts to impose similar law regulations in other countires. It is possible to notice the data retention Internet-use records, which providers must give to the authorities if they ask for it, surveillance of online traffic, what is similar to wire-taping, and new evaluation of information resources with the removal of the contents that could relate to national security.

This kind of actions can get to the dangerous endangering of freedoms, especially if applied in the states with no democratic tradition. Libraries have always been bound by national laws, but they must react when the intellectual freedom of their users is endangered. IFLA-s new president Kay Raseroka said that she is especially concerned because the democracy which is only emerging in the developing countries is under the influence of the leading countries of the world, and they are removing the most essential ideas of democracy. She is afraid that it can be a signal to developing countries to return to the previous stage of dictatorship. Russian delegate urged IFLA and ALA to engage themselves in the resistance to "Patriot act", to prevent its dispersal through the world.

Stela Filipi-Matutinovic
University library "Svetozar Markovic"

Др Стела Филипи-Матутиновић
Универзитетска библиотека
"Светозар Марковић"

